

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๓๔ - ๑๓๕/๒๕๖๖

เรื่อง สิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน กรณีกล่าวอ้างว่า ประชาชนได้รับผลกระทบจากการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) และอนุญาตให้เข้าใช้พื้นที่ในอำเภอบำเพ็ญ จังหวัดพัทลุง

คำร้องที่

๑๗๐/๒๕๖๔

[REDACTED]

จังหวัดพัทลุง

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

คำร้องที่

๓๓/๒๕๖๕

[REDACTED]

จังหวัดพัทลุง ที่ ๑

มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง ที่ ๒

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

คำร้องทั้งสองนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินซึ่งเป็นประเด็นร้องเรียนเดียวกัน คือประชาชนได้รับผลกระทบจากการจัดตั้งมหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง และมีผู้ถูกร้องเป็นหน่วยงานเดียวกัน จึงให้พิจารณารวมกัน โดยเรียกผู้ร้องตามคำร้องที่ ๑๗๐/๒๕๖๔ ว่า ผู้ร้องที่ ๑ เรียกผู้ร้องตามคำร้องที่ ๓๓/๒๕๖๕ ว่า ผู้ร้องที่ ๒ เรียกจังหวัดพัทลุงว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และเรียกมหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุงว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ผู้ร้องที่ ๑ ร้องเรียนทางเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๑๗๐/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๔ กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องที่ ๑ [REDACTED] อำเภอบำเพ็ญ จังหวัดพัทลุง ได้รับความเดือดร้อนจากกรณีเมื่อปี ๒๕๓๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ สรรวจและดำเนินการออก น.ส.ล. ในที่ดินทุ่งลานโย อำเภอบำเพ็ญ จังหวัดพัทลุง ให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน โดยที่ดินของผู้ร้องไม่ได้อยู่ในเขตพื้นที่ดังกล่าว ต่อมาเมื่อปี ๒๕๑๓ หน่วยงานของรัฐได้คัดลอกทะเบียนดังกล่าวผิดพลาดจากต้นฉบับเดิม และเมื่อปี ๒๕๒๗ ได้นำทะเบียนฉบับที่คัดลอกผิดพลาดไปขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) แล้วครั้งหนึ่ง แต่ไม่สามารถออกได้ จากนั้นเมื่อปี ๒๕๓๗ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตภาคใต้ (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นมหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง) เข้าใช้พื้นที่ตำบลบ้านพร้าว อำเภอบำเพ็ญ...

/อำเภอบำเพ็ญ...

พื้นที่ ต่อมาเมื่อปี ๒๕๕๓ ได้ออก น.ส.ล. ทับซ้อนกับที่ดินของผู้ร้องที่ ๑ และประชาชน ต่อมาเมื่อปี ๒๕๖๐ ผู้ถูกร้องที่ ๒ แจ้งความดำเนินคดีกับผู้ร้องที่ ๑ และประชาชนรวม ๒๑ คน ข้อหาบุกรุกที่ดิน น.ส.ล. และ ศาลจังหวัดพัทลุงมีคำพิพากษาสำหรับประชาชนบางส่วนว่ามีการกระทำความผิด ผู้ร้องที่ ๑ เห็นว่าไม่ถูกต้อง เนื่องจากที่ดินของผู้ร้องที่ ๑ ไม่ได้อยู่ในทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ตั้งแต่แรก จึงขอให้ตรวจสอบ

๑.๒ ผู้ร้องที่ ๒ ร้องเรียนผ่านกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๓๓/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๕ กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องที่ ๒ และชาวบ้านกว่า ๑๐๐ ครอบครัว ทำกินอยู่ในที่ดิน ที่ได้รับการจัดสรรตามมติที่ประชุมของคณะทำงานที่แต่งตั้งโดยผู้ถูกร้องที่ ๑ บริเวณหมู่ที่ ๓ ตำบล บ้านพร้าว อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๒ แจ้งความดำเนินคดี กับผู้ร้องที่ ๒ และประชาชนบางรายในข้อหาบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ ผู้ร้องที่ ๒ เห็นว่าที่ดินดังกล่าว ถูกเพิกถอนให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและได้รับการจัดสรรให้ทำกินแล้ว ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงไม่ใช่ เจ้าของที่ดินที่จะสามารถขับไล่ผู้ร้องที่ ๒ และประชาชนที่ทำกินในพื้นที่ได้ และการกระทำความผิดกล่าว ของผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถเข้าทำการเกษตรได้ จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ตรวจสอบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการ ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ สรุปผลการประชุมตรวจสอบข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่ ร่วมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ณ ศาลากลางจังหวัดพัทลุง เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๕

๒.๑.๒ หนังสือผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดพัทลุง ที่ พท ๐๐๑๗.๑/๑๕๕๗ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๓ หนังสือความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
[REDACTED] ที่ พิเศษ/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๕

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

๑) ผู้ร้องที่ ๑ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมสรุปได้ว่า ผู้ร้องที่ ๑ อยู่อาศัยและทำประโยชน์ ในที่ดินพิพาทมาตั้งแต่สมัยตายาย และตั้งแต่ผู้ร้องเกิด แต่ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๑ อำเภอป่าพะยอม กรมที่ดิน และเทศบาลตำบลบ้านพร้าว ได้สำรวจและดำเนินการเพื่อก่อ น.ส.ล. รวมทั้งอนุญาตให้ผู้ถูกร้องที่ ๒

/เข้าใช้พื้นที่...

เข้าใช้พื้นที่ ซึ่งทับซ้อนกับที่ดินของผู้ร้องที่ ๑ และประชาชน ผู้ร้องที่ ๑ เห็นว่า น.ส.ล. ดังกล่าวออกโดยมิชอบ เนื่องจากกระบวนการหรือข้อมูลการสำรวจเพื่อออก น.ส.ล. มีความผิดพลาดมาตั้งแต่ต้น

๒) ผู้ร้องที่ ๒ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมสรุปได้ว่า ผู้ร้องที่ ๒ อยู่อาศัยและทำประโยชน์ ในที่ดินพิพาทมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษของภรรยา โดยที่ดินทั้งหมดอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เนื้อที่ ๗ ไร่ แต่ไม่มีเอกสารสิทธิครอบครองที่ดิน ซึ่งก่อนที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะดำเนินคดีกับผู้ร้องที่ ๑ ในข้อหาบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ได้จ่ายค่าเวนคืนที่ดินให้กับบิดาของภรรยาผู้ร้องที่ ๒ แล้ว ในอัตราไร่ละ ๒,๕๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๗,๕๐๐ บาท พร้อมกับได้จัดสรรพื้นที่ใหม่ ๒ ไร่ ให้กับผู้ร้องที่ ๒ เพื่อใช้เป็น ที่อยู่อาศัยและที่ทำกินแล้ว ปัจจุบันผู้ร้องที่ ๒ อาศัยและทำกินในพื้นที่ที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดสรรให้

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ชี้แจงตามเอกสารในข้อ ๒.๑.๒ สรุปได้ดังนี้

๑) เมื่อปี ๒๕๓๓ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ขอใช้พื้นที่สาธารณประโยชน์ทุ่งสระ ในพื้นที่ ตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง เพื่อก่อตั้งมหาวิทยาลัยต่อผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง เนื้อที่ ประมาณ ๑๖,๐๐๐ ไร่ และเมื่อปี ๒๕๓๔ ผู้ถูกร้องที่ ๑ อนุญาตให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ใช้พื้นที่ดังกล่าว เนื้อที่ ประมาณ ๔,๐๐๐ ไร่ ต่อมาเมื่อปี ๒๕๓๗ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แจ้งให้ชะลอการก่อสร้าง เนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงขอใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ ทุ่งสระ บริเวณพื้นที่ทางด้านทิศตะวันตก เนื้อที่ประมาณ ๑,๕๐๐ ไร่ ซึ่งในปีเดียวกันผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อนุมัติ ให้ใช้พื้นที่ดังกล่าวแล้ว แต่เนื่องจากพื้นที่ไม่เพียงพอ จึงได้มีนโยบายเร่งขยายงานไปยังที่สาธารณประโยชน์ ทุ่งลานโย ตำบลบ้านพร้าว อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ซึ่งเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๗ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อนุมัติให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ ใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณประโยชน์ทุ่งลานโย เนื้อที่ประมาณ ๓,๕๐๐ ไร่ เพื่อเป็น สถานที่จัดตั้งมหาวิทยาลัย

๒) เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๓๘ คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้ใช้พื้นที่ ที่สาธารณประโยชน์ทุ่งสระ ตำบลพนางตุง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ประมาณ ๑,๕๐๐ ไร่ เพื่อก่อสร้างมหาวิทยาลัย

๓) ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนและดำเนินงานกรณี การจัดตั้งมหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง เพื่อสำรวจทรัพย์สินและผลอาสินของประชาชน ในที่ดิน สาธารณประโยชน์ทุ่งลานโย และได้จ่ายค่าชดเชยสิ่งปลูกสร้าง ผลอาสิน และค่าหักร้างถางพง ให้แก่ ประชาชนที่ได้รับผลกระทบตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ - ๒๕๔๒ รวม ๖๒๘ ราย เป็นเงินทั้งสิ้น ๔๗,๖๐๗,๙๑๒ บาท แยกเป็นพื้นที่ตำบลบ้านพร้าว ๖๐๖ ราย เป็นเงิน ๔๖,๔๔๕,๕๕๒ บาท และพื้นที่ตำบลพนางตุง ๒๒ ราย เป็นเงิน ๑,๑๖๒,๓๖๐ บาท

๔) กรณีการออก น.ส.ล. แปลงทุ่งลานโย ซึ่งผู้ร้องที่ ๑ อ้างว่าส่วนราชการได้ออก น.ส.ล. ทับที่ดินทำกินนั้น ที่ดินแปลงนี้ได้ขึ้นทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ไว้เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๗๕ โดยนายอำเภอควนขนุนในสมัยนั้น เนื้อที่ตามทะเบียน ๔๐,๐๐๐ ไร่ เพื่อประโยชน์เป็นที่ใช้ไม้ตัดฟัน โดยมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	จดห้วยสายทางลากศพ	ระยะ ๔๐๐ เส้น
ทิศใต้	จดคลองตลิ่งชัน	ระยะ ๔๐๐ เส้น
ทิศตะวันออก	จดห้วยตรอกแต้ว	ระยะ ๑๐๐ เส้น
ทิศตะวันตก	จดป่าไม้เคี่ยมสงวน	ระยะ ๑๐๐ เส้น

สภาพที่ดินเป็นทุ่งหญ้าและป่าโปร่ง ต่อมาเมื่อปี ๒๕๒๖ อำเภอควนขนุนได้แจ้งความประสงค์ขอรังวัด ออก น.ส.ล. ผลการรังวัดเป็น ๒ แปลง เนื่องจากมีทางหลวงแผ่นดินตัดผ่าน รวมเนื้อที่ทั้ง ๒ แปลง ๑๓,๘๑๘ ไร่ ๑ งาน ๙๙.๙ ตารางวา (๑๓,๘๑๘-๑-๙๙.๙ ไร่) น้อยกว่าหลักฐานเดิม ๒๖,๑๘๑-๒-๐๑ ไร่

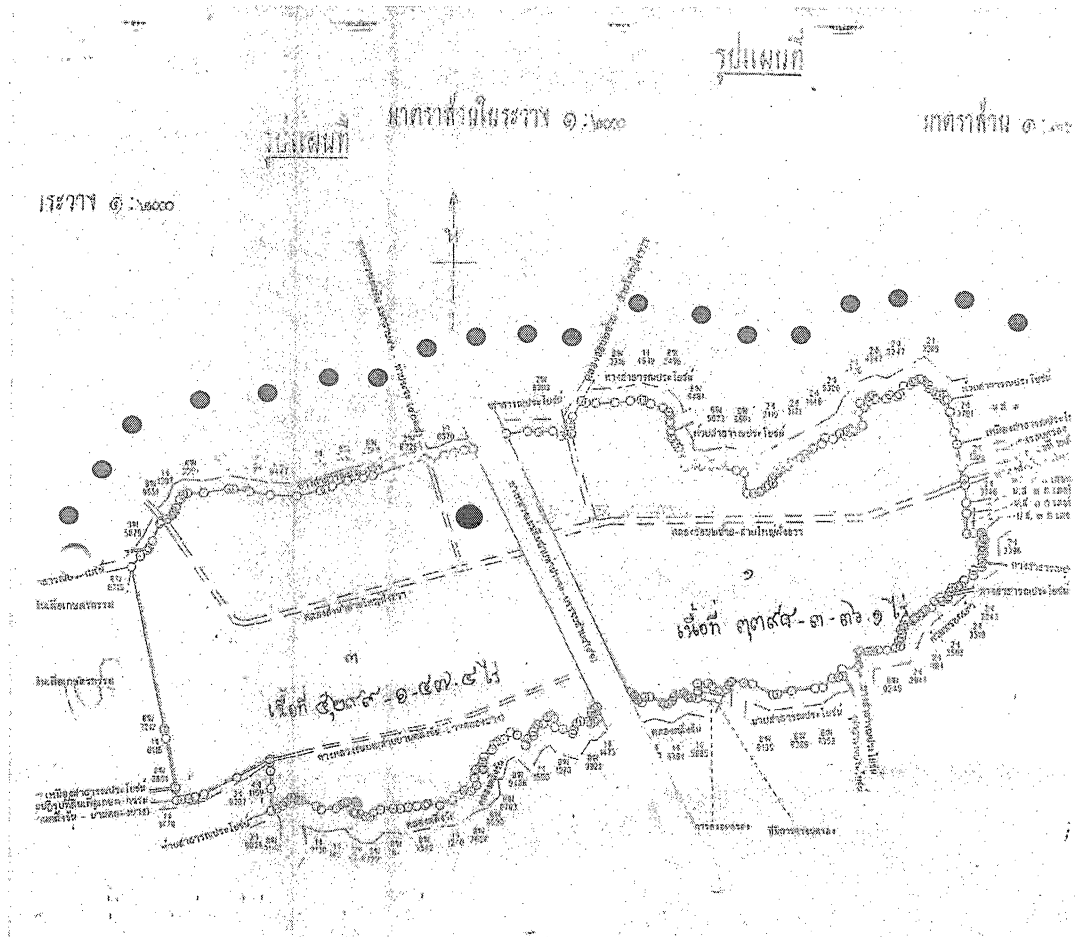
แปลงที่ ๑ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของทางหลวงแผ่นดิน มีเนื้อที่ ๘,๒๕๙-๑-๔๔.๓ ไร่ โดยมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	จดห้วยสายทางลากศพ และทางสาธารณประโยชน์
ทิศใต้	จดคลองตลิ่งชัน
ทิศตะวันออก	จดทางหลวงแผ่นดินสายพัทลุง - ทุ่งสง
ทิศตะวันตก	จดป่าไม้เคี่ยมสงวน แต่ไม่ได้ดำเนินการต่อ

แปลงที่ ๒ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของทางหลวงแผ่นดิน เนื้อที่ ๕,๕๕๙-๐-๕๕.๖ ไร่ โดยมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	จดทางสาธารณประโยชน์ และห้วยสายทางลากศพ
ทิศใต้	จดคลองตลิ่งชัน
ทิศตะวันออก	จดที่มีการครอบครอง ลำเหมืองสาธารณประโยชน์ ทางสาธารณประโยชน์ห้วยตรอกแต้ว และคลองตลิ่งชัน สาธารณประโยชน์
ทิศตะวันตก	จดทางหลวงแผ่นดินสายพัทลุง - ทุ่งสง

แผนที่หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง “ทุ่งลานโยธารณประโยชน์”

● ● ● ● ●
●
แนวเขตลำห้วยที่อาจจะเป็นห้วยสายทางลากศพ
บ้านผู้ร้องที่ ๑

๕) จากผลการรังวัดเมื่อปี ๒๕๒๖ ประชาชนสามารถมีหนังสือคัดค้านผลการรังวัดได้ภายใน ๓๐ วัน และผลจากการรังวัดพบว่า มีประชาชนบุกรุกเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ที่ได้ประกาศออก น.ส.ล. สถาปนาบ้านพร้าวพิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบให้ออก น.ส.ล. ตามผลการรังวัด ส่วนพื้นที่ที่มีการบุกรุก มีมติให้ถอนสภาพและออกเอกสารสิทธิให้ประชาชน และกรมที่ดินได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อมีมติให้ถอนสภาพก็ไม่จำเป็นต้องออก น.ส.ล. จึงให้รอเรื่องไว้ และให้ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ ๕๔๘๗/๒๕๐๓ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๓ เรื่องการปฏิบัติเกี่ยวกับที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน โดยให้กรมที่ดินพิจารณาก่อน

๖) เมื่อปี ๒๕๕๑ อำเภอป่าพะยอมได้ขอรังวัดออก น.ส.ล. เพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงมีคำสั่งที่ ๙๗/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะทำงานในการรังวัดออก น.ส.ล. ในที่ดินสาธารณประโยชน์ทุ่งลานโย ตำบลบ้านพร้าว อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

/ซึ่งคณะทำงาน...

ซึ่งคณะทำงานประกอบด้วยตัวแทนประชาชนในพื้นที่ และตัวแทนองค์กรภาคประชาชนอำเภอป่าพะยอม และคำสั่ง ที่ ๒๓๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๑ ได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อร่วมชี้และรับรองแนวเขต น.ส.ล. โดยมีปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครองเป็นประธานกรรมการ ผลการรังวัดพบว่าผู้ครอบครอง พื้นที่ข้างเคียงรับรองแนวเขตครบ ไม่มีผู้โต้แย้งคัดค้าน แปลงที่ ๑ ทางทิศตะวันออก ได้เนื้อที่ ๓,๓๙๘-๓-๓๖.๑ ไร่ แปลงที่ ๒ ทางทิศตะวันตก ได้เนื้อที่ ๔,๒๙๙-๑-๔๗.๔ ไร่ แบ่งหักเป็นทางสาธารณประโยชน์ (ทางหลวงแผ่นดิน ๔๑) เนื้อที่ ๑๐๙-๓-๙๓.๓ ไร่ รวมเนื้อที่ทั้งหมด ๗,๖๙๘-๐-๘๓.๕๐ ไร่ น้อยกว่าหลักฐาน ตามทะเบียน ๓๒,๑๙๑-๓-๒๓.๒ ไร่

แปลงที่ ๑ น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของทางหลวงแผ่นดิน มีเนื้อที่ ๔,๒๙๙-๑-๔๗.๔ ไร่ โดยมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	จดทางหลวงแผ่นดินสายแยก ๔๑ - ท่าประจะ ๔๐๑๘ ทางสาธารณประโยชน์ คลองส่งน้ำสาธารณประโยชน์ และห้วยสายทางลากศพ
ทิศใต้	จดทางหลวงสายชนบท (สายบ้านตลิ่งชัน - บ้านควนบาง) คลองตลิ่งชัน และห้วยเปลี้ยะ
ทิศตะวันออก	จดทางหลวงแผ่นดินสายท่าประจะ - บรรจบสาย ๔ (สาย ๔๑)
ทิศตะวันตก	จดสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คลองเรียน ห้วยหมิตาย เหมือนสาธารณประโยชน์

แปลงที่ ๒ น.ส.ล. เลขที่ [REDACTED] ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของทางหลวงแผ่นดิน มีเนื้อที่ ๓,๓๙๘-๓-๓๖.๑ ไร่ โดยมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	จดทางสาธารณประโยชน์ คลองซอย ๑ ซ้าย - สายใหญ่ ผังขวา ห้วยสายทางลากศพ และห้วยสาธารณประโยชน์
ทิศใต้	จดทางสาธารณประโยชน์ คลองตลิ่งชัน ห้วยตรอกแต้ว และมาบสาธารณประโยชน์
ทิศตะวันออก	จด น.ส.๓ ก เลขที่ [REDACTED] น.ส.๓ ที่มีการครอบครอง ทางสาธารณประโยชน์คลองส่งน้ำสายใหญ่ ผังขวา ห้วยตรอกแต้ว และเหมือนสาธารณประโยชน์
ทิศตะวันตก	จดทางหลวงแผ่นดินสายท่าประจะ - บรรจบสาย ๔ (สาย ๔๑)

๓) เมื่อรังวัดสอบเขตเสร็จครบถ้วนตามระเบียบแล้ว ได้ประกาศให้ประชาชนสามารถทำหนังสือคัดค้านผลการรังวัดได้ภายใน ๓๐ วัน และเมื่อครบกำหนด ๓๐ วัน ไม่มีผู้คัดค้าน ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงได้ออก น.ส.ล. เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๓ เลขที่ [REDACTED] เนื้อที่ ๔,๒๙๙-๑-๔๓.๔ ไร่ (แปลงด้านตะวันตก) พื้นที่หมู่ที่ ๒ ๓ ๘ ๙ ตำบลบ้านพร้าว เมื่อได้ออก น.ส.ล. แล้ว ยังคงมีการร้องเรียนเรื่องแนวเขต

ที่ดินตลอดมา ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงได้ส่งเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) และเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘ คณะอนุกรรมการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศได้มีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง แจ้งผลการพิจารณาว่า บริเวณที่ดินทุ่งลานโยมิแนวเขตที่ดินของรัฐชัดเจนตามนัยมาตรา ๘ ทรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เนื่องจากส่วนราชการได้ออก น.ส.ล. แล้ว จึงมีมติยืนยันตามความเห็นเดิมของคณะอนุกรรมการอ่านแปลตีความภาพถ่ายทางอากาศ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙ ที่แจ้งว่าที่ดินของรัฐแปลงดังกล่าวได้ออก น.ส.ล. แล้ว ขอบเขตที่ดินของรัฐต้องเป็นไปตามหลักฐาน

๘) กรณีแนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ทุ่งลานโยมิด้านทิศเหนือตามทะเบียนที่สาธารณประโยชน์แจ้งจดท้ายสายทางลากศพ แต่ออก น.ส.ล. จดถนนสาธารณประโยชน์ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้มีคำสั่ง ที่ ๖๘๐/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง กรณีการร้องเรียนว่ามีการกำหนดตำแหน่งท้ายสายทางลากศพไว้ไม่ตรงตามหลักฐานทางทะเบียน โดยมีปลัดจังหวัดพัทลุงเป็นประธานกรรมการ ซึ่งได้จัดประชุมเพื่อพิจารณาและตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตำแหน่งของท้ายสายทางลากศพ แต่ต่อมาได้มีมติให้ชะลอการดำเนินงานของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงฯ ไว้ก่อน

๙) การแก้ไขปัญหาที่ดินสาธารณประโยชน์ เป็นไปตามระเบียบ/ข้อกำหนดของหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ และเมื่อปี ๒๕๕๗ ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุงได้แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาพื้นที่มหาวิทยาลัยทักษิณฯ และแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ ๓ ชุด ได้แก่ คณะกรรมการแก้ไขปัญหาพื้นที่มหาวิทยาลัยทักษิณฯ คณะทำงานแก้ไขปัญหาพื้นที่ทุ่งลานโยมิ ตำบลบ้านพร้าว มหาวิทยาลัยทักษิณฯ และคณะทำงานแก้ไขปัญหาพื้นที่ทุ่งสระ ตำบลพนางตุง มหาวิทยาลัยทักษิณฯ

๑๐) เมื่อแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้แก้ไขปัญหากับประชาชนที่ได้รับผลกระทบ โดยจัดประชุมให้ประชาชนเข้ารับฟังปัญหา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยได้ประชุมตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐

๑๑) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกับประชาชน และมีการจับฉลากเลือกแปลงที่ดิน แต่เนื่องจากยังมีประชาชนอีกจำนวนหนึ่งคัดค้าน ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงขอถอนสภาพที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเสนอปัญหาการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ของประชาชนต่อคณะกรรมการแก้ไขปัญหาพื้นที่มหาวิทยาลัยทักษิณฯ ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑ ที่ประชุมมีมติให้ดำเนินการตามกระบวนการทางศาล โดยหารือข้อกำหนดและวิธีการดำเนินการกับอัยการจังหวัดพัทลุง

๑๒) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ร้องทุกข์ดำเนินคดีอาญากับประชาชนที่บุกรุกพื้นที่สาธารณประโยชน์ที่มหาวิทยาลัยได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ ๒๑ ราย รวม ๑๕ คดี ซึ่งศาลตัดสินคดีถึงที่สุดแล้ว ๑ ราย ศาลอุทธรณ์พิพากษาแล้ว ๑ ราย อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น ๓ ราย และอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลมณฑลทหารบกที่ ๔๒ อีก ๑ ราย อยู่ระหว่างชั้นพนักงานอัยการ ๕ ราย อยู่ระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ๙ ราย และคดีระงับเพราะจำเลยเสียชีวิต ๑ ราย ทั้งนี้ กรณีผู้ร้องที่ ๑

/บุกรุก...

บุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ทุ่งลานโย ตำบลบ้านพร้าว ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ ขอใช้และขอถอนสภาพที่ดินนั้น เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๕ ศาลจังหวัดพัทลุงพิพากษาว่า ผู้ร้องที่ ๑ มีความผิดฐานบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองที่ดิน น.ส.ล. ซึ่งเป็นที่ดินของรัฐ

๑๓) ในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนที่ได้รับผลกระทบ เมื่อปี ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ดำเนินการตามมติของคณะกรรมการพิจารณาดำเนินการจัดที่ดินให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการจัดตั้งมหาวิทยาลัย โดยให้กันพื้นที่จำนวน ๓๐๐ ไร่ เป็นที่ตั้งของหมู่บ้านทุ่งลานโยพัฒนา ในพื้นที่หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านพร้าว เพื่อจัดสรรพื้นที่ทำกินให้แก่ประชาชน ๙๐ ราย รายละ ๒ ไร่ อยู่นอกเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ทุ่งลานโย ตำบลบ้านพร้าว แต่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ส่งผลให้ที่ดิน ๔๒ แปลง ที่จัดสรรให้แก่ประชาชน ๔๒ ราย ได้รับผลกระทบ โดยผู้ถูกร้องที่ ๒ ต้องคืนพื้นที่ที่ทับซ้อนให้แก่ ส.ป.ก. และต้องจัดหาพื้นที่ใหม่ ซึ่งอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านพร้าว เนื้อที่ประมาณ ๘๔ ไร่ ตามมติคณะกรรมการแก้ไขปัญหาพื้นที่มหาวิทยาลัยทักษิณฯ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๒ และกันพื้นที่ออกจากพื้นที่มหาวิทยาลัย รวมทั้งขอถอนสภาพที่ดินสาธารณประโยชน์เพื่อลดผลกระทบด้านที่ดินทำกิน อนึ่ง เมื่อปี ๒๕๔๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้เข้าใช้ประโยชน์และเริ่มก่อสร้างอาคารสำนักงาน และเปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน

๑๔) เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีมติอนุมัติงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ (เพิ่มเติม) เพื่อปรับพื้นที่ให้แก่ประชาชนที่ได้รับการจัดสรรที่ดินในหมู่บ้านทุ่งลานโยพัฒนาเรียบร้อยแล้ว ต่อมาได้ดำเนินการตามสัญญาจ้างปรับพื้นที่ พร้อมระบบสาธารณูปโภค กำหนดส่งมอบงานภายในวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๕ (๘ งวด) และส่งมอบงานงวดที่ ๘ เรียบร้อยแล้ว ปัจจุบันได้ดำเนินการจัดสรรที่ดิน ติดตั้งระบบไฟฟ้า และปรับถนนเสร็จสิ้นแล้ว โดยอยู่ระหว่างติดตั้งระบบน้ำบาดาล ซึ่งได้รับการอนุมัติขั้นตอนการขุดเจาะน้ำบาดาลเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๖

๑๕) กรณีของผู้ร้องที่ ๑ เมื่อปี ๒๕๔๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้จ่ายค่าชดเชยสิ่งปลูกสร้าง ผลาสิน และค่าหักล้างถางพง ให้แก่ [REDACTED] ซึ่งเป็นบิดาของผู้ร้องที่ ๑ [REDACTED] อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง โดยค่าชดเชยสิ่งปลูกสร้าง เป็นเงิน ๓๘๗,๗๐๐ บาท ผลาสิน เป็นเงิน ๑๐๙,๒๓๑ บาท และค่าหักล้างถางพง (นาข้าว) ๒๔ ไร่ เป็นเงิน ๖๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๕๕๖,๙๓๑ บาท ตามเช็คเลขที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๑ ต่อมาได้จ่ายค่าหักล้างถางพง (นาข้าว) เพิ่มเติม ๒๖ ไร่ ๓ งาน ๗๔ ตารางวา เป็นเงิน ๖๗,๓๓๗ บาท ตามเช็คเลขที่ [REDACTED] วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๒ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๖๒๔,๒๖๘ บาท ซึ่งขณะนั้นผู้ร้องที่ ๑ อาศัยอยู่กับบิดา ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงจัดสรรที่ดินให้ ๒ ไร่ แปลงที่ ๔๔ ในหมู่บ้านทุ่งลานโยพัฒนา หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านพร้าว ซึ่งผู้ร้องที่ ๑ ไม่ได้ย้ายหรือเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว ต่อมาที่ดินที่จัดสรรให้ผู้ร้องที่ ๑ ทับซ้อนกับที่ดิน ส.ป.ก. ผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงได้มีหนังสือแจ้งผู้ถูกร้องที่ ๑ เกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินแปลงใหม่ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านพร้าว แปลงที่ ๑๔ แต่ผู้ร้องที่ ๑ ยังคงอาศัยและทำประโยชน์อยู่ในที่ดินเดิม

๒.๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) จากการประชุมระหว่างกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๕ ณ ศาลากลางจังหวัดพัทลุง สรุปได้ว่า กรณีที่ผู้ร้องที่ ๑ กล่าวอ้างว่าหน่วยงานราชการออก น.ส.ล. ผิดพลาดไม่ถูกต้องตามทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์ หรือตนเองเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งสำนักงานที่ดินจังหวัดพัทลุงชี้แจงว่า การออก น.ส.ล. แปลงทุ่งลานโย ใช้หลักฐานจากทะเบียนที่สาธารณะประโยชน์มณฑลนครศรีธรรมราช ปี ๒๔๗๕ ซึ่งต่อมาได้มีการคัดลอกเป็นฉบับพิมพ์ติดตามเอกสารหลักฐานจากทะเบียนที่สาธารณะประโยชน์เดิมระบุหมู่ของที่สาธารณะประโยชน์ว่า หมู่ที่ ๔ - ๘ แต่ในฉบับคัดลอกพิมพ์ดีดระบุเป็นหมู่ที่ ๔ และ ๘ และเมื่ออำเภอบาพะยอมได้ยื่นขอรังวัดออก น.ส.ล. ได้ใช้เอกสารที่สาธารณะประโยชน์ฉบับคัดลอกพิมพ์ดีดประกอบการยื่นขอรังวัด แต่สำนักงานที่ดินจังหวัดพัทลุงได้ทำการรังวัดสอบเขตโดยใช้เอกสารหลักฐานจากทะเบียนที่สาธารณะประโยชน์มณฑลนครศรีธรรมราช ปี ๒๔๗๕ ที่เป็นฉบับดั้งเดิม ไม่ได้ใช้ฉบับคัดลอกพิมพ์ดีด และเสนอผลการรังวัด น.ส.ล. ดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุงเพื่อให้ความเห็นชอบ

๒) พนักงานเจ้าหน้าที่ได้สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘^๑ สรุปได้ว่า การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๘ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ ด้วยการนำที่ดินของรัฐ และที่ดินที่จัดซื้อจากเอกชนนำไปจัดให้กับเกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพ ได้เข้าทำประโยชน์ เช่าหรือเช่าซื้อ โดยในการจัดที่ดินดังกล่าวคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ได้ออกระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๖๔ และกำหนดให้การคัดเลือกเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินในแต่ละท้องที่ อยู่ในอำนาจการพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด โดยผู้มีสิทธิได้รับการจัดที่ดิน ได้แก่ เกษตร และสถาบันเกษตรกร

๓) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีอำนาจจัดที่ดินให้เกษตรกรตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ คปก.กำหนด และเมื่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติเห็นชอบตามที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเสนอ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจะออกประกาศให้เกษตรกรยื่นคำร้องขอเช่าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยระยะเวลาการให้เกษตรกรยื่นคำร้องต้องไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน และอาจประกาศให้ขยายระยะเวลาตามความจำเป็นได้

/แต่รวมแล้ว...

^๑ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, การจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม [ออนไลน์], ๒๑ เมษายน ๒๕๕๙. สืบค้นจาก https://alro.go.th/th/legal_aff/news-activity/article-category-7-71/การจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม?id=119358, สืบค้นเมื่อ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๖

แต่รวมแล้วต้องไม่เกิน ๕๐ วัน ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวจะต้องปิดไว้ในที่เปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัด สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนันแห่งท้องที่ และที่ชุมชน ในท้องที่ ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินนั้นแห่งละหนึ่งฉบับ หรือจะประกาศทางสื่อมวลชน อื่นด้วยก็ได้ โดยกำหนดขนาดการถือครองที่ดิน ไว้ดังนี้

๓.๑) ที่ดินไม่เกิน ๕๐ ไร่ สำหรับเกษตรกรและบุคคลในครอบครัว เดียวกันเพื่อใช้ประกอบเกษตรกรรม (ทำนา ทำสวน ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์น้ำ)

๓.๒) ที่ดินไม่เกิน ๑๐๐ ไร่ สำหรับเกษตรกรและบุคคลในครอบครัว เดียวกัน เพื่อใช้ประกอบเกษตรกรรมประเภทเลี้ยงสัตว์ใหญ่

๓.๓) สำหรับสถาบันเกษตรกร ตามจำนวนที่ คปก. เห็นสมควร

๓.๔) ถ้าเป็นที่ดินของรัฐและมีเกษตรกรถือครองอยู่แล้ว เกินจำนวนที่กำหนดก่อนเวลาที่ คปก. กำหนด (ปี ๒๕๒๔) ให้จัดให้ตามจำนวนที่เกษตรกรถือครอง แต่เมื่อ รวมกันแล้วต้องไม่เกิน ๑๐๐ ไร่

๔) เกษตรกรผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขต ปฏิรูปที่ดิน จะต้องมีความสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) บรรลุนิติภาวะ หรือเป็นหัวหน้าครอบครัว

(๓) มีความประพฤติดี และซื่อสัตย์สุจริต

(๔) มีร่างกายสมบูรณ์ ขยันขันแข็งและสามารถประกอบการเกษตรได้

(๕) ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๖) ไม่มีที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมเป็นของตนเองหรือของบุคคล ในครอบครัวเดียวกัน หรือมีที่ดินเพียงเล็กน้อย ไม่เพียงพอต่อการประกอบเกษตรกรรมเพื่อเลี้ยงชีพ

(๗) เป็นผู้ยินยอมปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ และเงื่อนไขที่ คปก. และคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนด

๕) เมื่อมีประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดให้เกษตรกร ยื่นคำร้องขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว เกษตรกรจะต้องมายื่นคำร้องที่ ส.ป.ก. ณ สถานที่ ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนด พร้อมทั้งแนบหลักฐานเอกสาร ประกอบด้วย สำเนาบัตรประจำตัว ประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน

๖) ส.ป.ก. จะนัดมอบแปลงที่ดิน และมอบหนังสือรับมอบที่ดินให้แก่ เกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกและได้รับการจัดที่ดิน โดยให้ลงลายมือชื่อในหนังสือรับมอบที่ดินไว้เป็นหลักฐาน ตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนด และเมื่อเกษตรกรได้รับการจัดที่ดินและได้รับหนังสือรับมอบที่ดินจากสำนักงาน การปฏิรูปที่ดินจังหวัดแล้ว ในกรณีที่ดินที่ได้รับเป็นประเภทที่ดินของรัฐ ส.ป.ก. จะออกหนังสืออนุญาต

/ให้เข้าทำ...

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องทั้งสองมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองได้กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องทั้งสอง กรณีการออก น.ส.ล. ในที่ดินสาธารณประโยชน์ทุ่งลานโย ไม่ถูกต้องตามทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ และกรณีการดำเนินคดีกับผู้ร้องที่ ๒ ในข้อหาบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ หรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗^๒ และรัฐต้องบริหารจัดการให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมด้วยตามมาตรา ๕๗ (๒)^๓ นอกจากนี้มาตรา ๗๒ (๓)^๔ บัญญัติให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการจัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ประกอบกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง^๕ ได้รับรองสิทธิของทุกคนในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับตนเองและครอบครัว

๓.๒ กรณีการออก น.ส.ล. ในที่ดินสาธารณประโยชน์ทุ่งลานโย ไม่ถูกต้องตามทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์

/พิจารณา...

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

^๓ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พัฒนา บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการ และได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

^๔ มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงานดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ข้อ ๑๑ วรรค ๑. รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับรองสิทธิของทุกคนในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับตนเองและครอบครัว ซึ่งรวมถึงอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัยอย่างเพียงพอ และสภาพการครองชีพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง รัฐภาคีจะต้องดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อประกันการทำให้สิทธินี้เป็นจริง โดยรับรองความสำคัญอย่างแท้จริงของความร่วมมือระหว่างประเทศบนพื้นฐานของความยินยอมโดยเสรี

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๒๐^๖ กำหนดให้คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดแนวทางการจัดที่ดินเพื่อให้ประชาชนมีที่ดินสำหรับอยู่อาศัยและหาเลี้ยงชีพตามควรแก่สภาพ สอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ สงวนหรือหวงห้ามที่ดินของรัฐ ซึ่งมีได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครองเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน จากกรณีที่ผู้ร้องที่ ๑ ร้องเรียนหน่วยงานของรัฐว่าออก น.ส.ล. ในที่ดินสาธารณประโยชน์ทุ่งลานโยไม่ถูกต้องตามทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์นั้น ปรากฏข้อเท็จจริงว่า สำนักงานที่ดินจังหวัดพัทลุงได้ใช้เอกสารจากทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์มณฑลนครศรีธรรมราช ปี ๒๔๗๕ ที่เป็นต้นฉบับดั้งเดิมในการรังวัดสอบเขตเพื่อออก น.ส.ล. ส่วนกรณีการจัดตั้งและก่อสร้างมหาวิทยาลัยของผู้ถูกร้องที่ ๒ นั้น ก่อนจะเริ่มการก่อสร้างมหาวิทยาลัย ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้จ่ายค่าชดเชยให้กับประชาชนที่ได้รับผลกระทบ และกันพื้นที่ ๓๐๐ ไร่ เพื่อจัดสรรเป็นพื้นที่ทำกินให้แก่ประชาชนแล้ว รวมทั้งได้จ่ายค่าชดเชยสิ่งปลูกสร้าง ผลอาสิน และค่าหักล้างทางพง ให้แก่บิดาของผู้ร้องที่ ๑ เมื่อปี ๒๕๔๑ และจัดสรรที่ดินให้ ๒ ไร่ ในหมู่บ้านทุ่งลานโยพัฒนา แต่ผู้ร้องที่ ๑ ไม่ได้ย้ายหรือเข้าทำประโยชน์ในที่ดินแปลงที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดสรรให้ ยังคงอาศัยและทำประโยชน์อยู่ในที่ดินเดิม จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจแล้ว กรณีจึงไม่อาจรับฟังได้ว่าการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓.๓ กรณีการดำเนินคดีกับผู้ร้องที่ ๒ ในข้อหาบุกรุกที่สาธารณประโยชน์

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามที่ผู้ร้องที่ ๒ กล่าวอ้างว่าทำกินอยู่ในที่ดินที่ได้รับการจัดสรรให้ทำกินมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๑ บริเวณหมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านพร้าว อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง เนื้อที่ ๗ ไร่ โดยอ้างว่าที่ดินของตนเป็นที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แต่ไม่มีเอกสารสิทธิในการครอบครอง ซึ่งก่อนที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะดำเนินคดีกับผู้ร้องที่ ๒ ในข้อหาบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้จ่ายค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนให้กับบิดาของภรรยาผู้ร้องที่ ๒ รวมทั้งได้จัดหาพื้นที่ใหม่ให้กับผู้ร้องที่ ๒ ในการอยู่อาศัย และผู้ร้องที่ ๒ ได้ใช้เป็นที่ทำกินเรียบร้อยแล้ว จึงไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเช่นเดียวกัน

/๓.๔ อย่างไรก็ตาม...

^๖ ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ควบคุมการจัดที่ดินตามประมวลกฎหมายนี้รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดแนวทางการจัดที่ดิน เพื่อให้ประชาชนมีที่ดินสำหรับอยู่อาศัยและหาเลี้ยงชีพตามควรแก่สภาพ และสอดคล้องกับนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) สงวนหรือหวงห้ามที่ดินของรัฐซึ่งมีได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครองเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน

ฯลฯ

ฯลฯ

๓.๔ อย่างไรก็ตาม แม้ไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีตามคำร้องที่ ๑๗๐/๒๕๖๔ เนื่องจากได้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจแล้ว แต่ในกรณีการระบุตำแหน่งของห้วยสายทางลากศพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับอาณาเขตที่ดินของผู้ร้องที่ ๑ และบริเวณพื้นที่พิพาทยังไม่มีความชัดเจน โดยผู้ถูกร้องที่ ๑ เคยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง กรณีการร้องเรียนว่ามีการกำหนดตำแหน่งห้วยสายทางลากศพไว้ไม่ตรงตามหลักฐานทางทะเบียน แต่ผู้ร้องที่ ๑ และประชาชนผู้ได้รับผลกระทบไม่มีส่วนร่วมในคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าว อีกทั้งต่อมาที่ประชุมคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้มีมติให้ชะลอการดำเนินงานไว้ก่อน จึงทำให้ยังไม่สามารถสรุปได้ว่าตำแหน่งห้วยสายทางลากศพตั้งอยู่บริเวณใด ประกอบกับผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศย้อนหลัง รวมทั้งระยะที่ปรากฏในทะเบียนที่สาธารณประโยชน์แล้วมีความเห็นว่า ห้วยสายทางลากศพอยู่เหนือขึ้นไปจากแนวเขตด้านทิศเหนือที่ปรากฏใน น.ส.ล. “ทุ่งลานโยสาธารณประโยชน์” เนื่องจากการตรวจสอบแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศย้อนหลังพบว่า มีร่องรอยของลำห้วยในบางช่วงบางปี แต่บางปีก็ไม่ปรากฏว่าห้วยสายทางลากศพอยู่ในตำแหน่งใด จำเป็นต้องมีการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยการศึกษาจากเอกสาร หลักฐานทางประวัติศาสตร์ การลงพื้นที่ตรวจสอบสภาพภูมิประเทศ รวมทั้งตรวจสอบตำแหน่งจากเอกสารโฉนดหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์บางฉบับในบริเวณใกล้เคียง จึงจะทำให้ทราบตำแหน่งของห้วยสายทางลากศพที่แน่ชัด และพิสูจน์ข้อเท็จจริงได้ว่า ที่ดินของผู้ร้องที่ ๑ ตั้งอยู่ด้านบนหรือด้านล่างของห้วยสายทางลากศพ จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อดำเนินการต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๓๓/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๖ จึงมีมติว่า การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) “ทุ่งลานโยสาธารณประโยชน์” ไม่ถูกต้องตามทะเบียนที่ดินสาธารณประโยชน์ และกรณีการดำเนินคดีกับผู้ร้องที่ ๒ ในข้อหาบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ยังไม่อาจรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องทั้งสองมีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ โดยให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตำแหน่งของห้วยสายทางลากศพ โดยคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ต้องประกอบไปด้วยตัวแทนประชาชนในพื้นที่ ตัวแทนองค์กรภาคประชาชน ภาคประชาสังคม

และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบมีส่วนร่วมดำเนินการ ได้ข้อเท็จจริงที่ครบถ้วน และสามารถระบุตำแหน่งของห้วยสายทางลากศฟได้อย่างถูกต้อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

